

Råd og vejledning om politianmeldelse af vold på arbejdspladsen

Socialpædagogernes Landsforbund har stort fokus på at forebygge vold på socialpædagogiske arbejdspladser. På rigtig mange arbejdspladser er de ansatte og lederne dygtige til at forebygge vold og trusler. Trods det gode forebyggende arbejde, sker det desværre, at en ansat er udsat for vold eller trusler om vold på sit arbejde.

Når volden opstår, skal arbejdspladsen have et beredskab på plads og den ansatte skal sikres ret til erstatning. Det indebærer i nogle tilfælde politianmeldelse. I den forbindelse kan der i visse situationer opstå et dilemma, fordi der er flere hensyn at tilgodese; dels hensynet til medarbejderen, der har været udsat for vold og dels hensynet til det fremtidige pædagogiske arbejde med borgeren, der har forårsaget volden.

Der har i en periode hersket uklarhed omkring reglerne og praksis omkring politianmeldelse i forbindelse med arbejdsrelaterede voldsepisoder, og derfor gennemgår vi i dette notat mulighederne for erstatning, reglerne omkring politianmeldelser og Socialpædagogernes anbefalinger, når en ansat udsættes for vold.

Vold er en arbejdsulykke

En voldelig episode er en arbejdsulykke som skal anmeldes til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (tidligere Arbejdsskadestyrelsen) og Arbejdstilsynet. Efter arbejdsskadeloven kan man i forbindelse med en arbejdsulykke få erstatning, som indebærer: godtgørelse for varigt mén, dækning af udgifter til behandling og erstatning for tab af erhvervsevne. Det kræver **ikke** politianmeldelse, at få erstatning efter arbejdsskadeloven.

Arbejdsskadeloven dækker imidlertid ikke godtgørelse for svie og smerte og for tabt arbejdsfortjeneste for den skadeslidte. Det gør til gengæld Offererstatningsloven, som administreres af Erstatningsnævnet og *ikke* er en del af arbejdsskadesystemet. I denne ordning yder Staten erstatning og godtgørelse for personskade, der sker ved overtrædelse af straffeloven. For at få erstatning er det en betingelse, at

lovovertrædelsen anmeldes til politiet indenfor 72 timer. Man kan dog få dispensation fra politianmeldelse, hvis der er konkrete pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn der taler imod en politianmeldelse. Se nærmere beskrivelse længere nede i teksten.

Særligt om politianmeldelse

Hos Erstatningsnævnet kan man søge erstatning for vold efter Offererstatningsloven, som supplement til den erstatning der ydes i arbejdsskadesikringsloven. Det drejer sig om erstatning i form af:

- godtgørelse for svie og smerte, som beregnes i forhold til antal dage man er sygemeldt
- erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som beregnes ud fra om den ansatte har et løntab
- godtgørelse for tort, som er et beløb der kan opnås i helt særligt grove sager

Politianmeldelse kan ske ved fremmøde hos politiet, telefonisk eller skriftligt pr. brev eller e-mail.

For at sikre muligheden for et senere erstatningskrav, er det ikke tilstrækkeligt, at politiet alene tilkaldes til gerningsstedet, for at genoprette ro og orden. Politiets blotte tilstedeværelse er ikke at sidestille med en politianmeldelse. Det er heller ikke tilstrækkeligt, at episoden blot registres i politiets døgnrapport.

Socialpædagogerne anbefaler

- At der på arbejdspladsen er præcise retningslinjer for, hvordan vold håndteres, når skaden er sket. Ingen må være i tvivl om, hvem der har ansvaret for at handle.
- At det er ledelsen som påtager sig ansvaret for at politianmelde borgeren. Ønsker ledelsen ikke at politianmelde borgeren, har den ansatte eller TR/AMR/andre mulighed for selv at indgive politianmeldelse af episoden. Retsplejeloven indeholder ingen regler om, hvem der kan politianmelde vold på arbejdspladsen.
- At volden af bevismæssige grunde anmeldes via den pågældende politikreds' hoved e-mailadresse, som kan findes på de hver politikreds' hjemmeside. Anmeldes volden telefonisk, anbefaler Socialpædagogerne, at anmelder får en kvittering for anmeldelsen inden udløbet af 72 timer. Det er vigtigt, at der i anmeldelsen er angivet den konkrete voldsepisode og/eller trusler, den ansatte har været udsat for.

Dispensation for politianmeldelse

Når det drejer sig om socialpædagoger, plejepersonale og andre personalegrupper med særlige støtte- og omsorgsfunktioner mv., som udsættes for en forbrydelse i

forbindelse med deres arbejde, gælder en særlig regel i forhold til anmeldelseskravet. Det betyder, at Erstatningsnævnet tager behørigt hensyn til, om der gør sig pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn gældende, som kan tale for en dispensation fra anmeldelseskravet.

Justitsministeriet har udarbejdet en vejledning til netop denne type sager, med eksempler på situationer, hvor der dispenseres fra politianmeldelse. Vejledningen kan hentes på Erstatningsnævnets hjemmeside: [Vejledning om offererstatning i sager om forbrydelser mod plejepersonale, pædagoger, socialpædagoger, lærere og andre personalegrupper med særlige støtte- og omsorgsfunktioner mv.](#)

Erstatningsnævnet kan altså fravige udgangspunktet og give dispensation for politianmeldelse i konkrete sager. Det kræver, at der er **individuelle og konkrete** pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn i den enkelte sag. Erstatningsnævnet vil fx dispensere, når:

- Inddragelse af politi vil være et indgreb i borgerens strukturerede hverdag, som vil bringe borgeren i affekt, og at det er vigtigt at beskytte borgeren mod unødige stimuli
- Inddragelse af politi i forhold til et barn vil opleves som et grundlæggende svigt fra de voksne som skaber tryghed, herunder at man risikerer at ødelægge en god udvikling.

Erstatningsnævnet dispenserer **ikke**, hvis begrundelsen for at undlade politianmeldelse har en generel karakter, såsom:

- Arbejdsgiveren henviser til, at borgeren ikke havde vilje (forsæt) til at skade eller ikke forstod konsekvenserne af sin handling.
- Arbejdsgiveren alene henviser til at barnet/den unge ikke kan straffes, fordi barnet/den unge er under 15 år.
- Arbejdsgiveren som begrundelse alene henviser til at borgeren ikke er egnet til straf.
- Den ansatte blot ikke ønsker at politianmelde.
- Skadelidte og arbejdsgiver ikke vil anmelde episoden, fordi borgeren netop er anbragt på stedet på grund af sine adfærdsproblemer.

Socialpædagogerne anbefaler

- At det er ledelsens ansvar at afklare og beskrive, om der i forhold til den enkelte borger er individuelle og konkrete pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, som betyder at politianmeldelse kan undlades.
- Udredningen af hændelsesforløbet bør ske i samarbejde med skadelidte og/eller TR eller AMR indenfor 72 timer efter hændelsen har fundet sted.

- Hvis lederen i samarbejde med skadelidte og/eller TR/AMR vurderer, at der er konkrete og individuelle pædagogiske hensyn, skal disse hensyn dokumenteres i et grundigt notat, som udarbejdes af lederen. Notatet træder så at sige i stedet for en politirapport.

Notatet skal indeholde en beskrivelse af hændelsesforløbet, og hvorfor man i det konkrete tilfælde vurderer, at der pædagogiske- og/eller behandlingsmæssige hensyn til stede, så politianmeldelse kan undlades. Notatet skal gemmes, idet Erstatningsnævnet skal bruge det i sagsbehandlingen, hvis der rejses krav om erstatning.

Hvis der er konkrete pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn for ikke at politianmelde skadevolder, anbefaler Socialpædagogerne, at den ansatte indenfor de første 72 timer efter episoden, får en kopi af det udarbejdede notat. Derved sikres, at den ansatte er bekendt med indholdet af notatet. Både beskrivelsen af episoden, samt de pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, som gør sig gældende overfor den konkrete borger.

Ansøgning om erstatning efter Voldsofferloven

Ansøgning om erstatning skal indgives til politiet i den pågældende politikreds. Dette gælder også i de tilfælde, hvor politianmeldelse er undladt. Politiet videresender erstatningskravet til Erstatningsnævnet.

Ansøgningsblanketten om erstatning kan findes på Erstatningsnævnets hjemmeside under "Selvbetjening".

Frist for erstatningskrav

Ansøgning om erstatning skal indsendes inden 2 år fra enten selve episoden har fundet sted eller 2 år fra der er faldet dom over skadevolderen. Herefter bliver erstatningskravet som udgangspunkt forældet.